

nu gemobiliseerd worden, en vooral thans geldt, wat reeds op het eerste Christelijk-Sociaal Congres door den vroeg-onstapen, sociaal zoo diep voelenden, eminenten Wiersinga in zijn referaat over het organisch verband van den arbeid werd gesproken: „Deze corporatiën konden voort dienstaar gemaakt worden ter bestrijding van revolutionaire woelingen. Vooral in de arbeiderswereld zoeken de socialistischen hun terrein, vinden zij een wel voorbereiden akker, waarin het met kwistige hand gestrooide zaad welig opschiet. Onze Christenarbeiders hebben met dit verschijnsel terdege te rekenen. Er staat hiermee zoo ontzaglijk veel op het spel. De eenling en de corporatie, (en dit breidt de heer W. dan later ook uit tot de patroonsverenigingen), laten zien, welk een kracht er schuilt in het: Tegen de Revolutie het Evangelie.

Zijn er dan geen bezwaren?

Ik zal het niet ontkennen. Misschien worden hier en daar wel eens uitingen vernomen, die meer op Marxistische geluiden, dan op christelijke stemmen gelijken, en ook moet worden toegestemd, dat een enkele maal het materiele wel eens overheerscht. Doch als er een overneiging naar links was te merken, kunnen wij, die buiten het arbeidsleven in engeren zin staan, onze handen wasschen in onschuld? Is aan de sociale actie voldoende leiding gegeven? Hebben de beschikbare en geschikte krachten zich niet veel te veel onttrokken? Hebben degenen, die op dit punt voorlichting kunnen bieden, zich steeds in den stroom geworpen, om verkeerde elementen tegen te gaan, en de actie in de juiste banen te leiden? Ik durf op deze vragen geen bevestigend antwoord te geven, en zie deswege, als er valt te klagen, ook schuld bij hen, die toch de sociale actie becrispelen, doch, al gaf God hun er gaven en gelegenheid voor, zelden een hand uitstekten om haar te steunen en te stieren.

Bovendien valt de toestand wel mee.

We klagen wel eens te veel, terwijl er van onze christelijke vakactie zulk een gezegende kracht uitgaat, en zij den wilden golfslag van de revolutionaire beweging keer op keer breekt en terugwerpt. Het getuigenis van de firma Bokdoot over den goeden invloed van de christelijke vakverenigingen, dat dezer dagen gepubliceerd werd, legt hiervan een treffend bewijs af, en wat er in 1918 geschied is, stemme ons nog tot dankbaarheid voor zooveel trouw en klooeke beginselvastheid.

De christelijk-sociale beweging verdient onzen steun ten volle.

* Ook dien der Kerken.

Haar hulp in de eerste plaats.

En daarom is het advies van de Leeuwarder Synode zoo uitnemend, mits het nu ook opgevolgd worde. Mits in den Dienst des Woords onze organisaties worden aanbevolen. Mits in het huisbezoek op den man af deze zeer ernstige dingen aan de consciëntien worden gelegd. Mits in het catechetisch onderwijs de sociale vragen niet worden vergeten, want geven de Kerken geen gehoor, en laten zij het synodaal vermaan rustig in de acta schuilen, en verwaarloosen zij haar sociale taak, dan loopen zij gevaar haar invloed op hen, die midden in het sociale leven staan, langzamerhand te verliezen, en wee onzer, wanneer wij zwijgend en werkeloos dien machtigen stroom aan onst laten voorbijgaan.

K. D.

(Slot volgt).

ZENDING EN EVANGELISATIE.

De financiën der Zending.

I.

„En het geld verantwoordt alles”: daarmee teekent de Prediker den wereldling, die slechts voor deze aarde leeft, en in lichamelijk genot zijn ideaal zoekt. Waar het voor hem op aankomt is het geld; ontbreekt dit, dan kan hij zijn doel niet bereiken; van het geld hangt voor hem alles af.

Een Christen zal dit wereldsch woord niet gaarne onderschrijven; niet het geld verantwoordt voor hem alles, maar de zegen Gods. Dit ondervindt hij in zijn dagelijksch leven gedurig weer bewaardheid, maar hoeveel te meer geldt dit dan op het terrein van het Koninkrijk Gods! Neem de Zending; alle miljoenen kunnen niet één hart tot Christus bekeeren; kunnen ook in niet één hart de begerde leggen, om als zending uit te gaan; dat is een vaste waarheid, die geen nader bewijs behoeft.

Uit deze waarheid mag echter niet de conclusie getrokken worden, dat het geld tamelijk onnuttig is, en wij daarover onverschillig mogen zijn. Dit schijnt wel geestelijk, maar inderdaad is het heel ongodvruchtig. Nu het den Heere behaagd heeft Zijn zegen te binden aan het gebruik der middelen, zou het van eigenwijsheid en eigenwilligheid getuigen, indien wij ook maar één der middelen verwaarloosden. Zonder geld is het dan ook beslist onmogelijk eenigen arbeid in het Koninkrijk Gods te verrichten; en als Paulus weigert van de gemeenten geld in ontvangst te nemen, noodig voor zijn levensonderhoud (waarop hij overigens recht had!), dan moet hij door tentenmaken in zijn behoeften voorzien.

Sterker nog, naarmate de Heere meer zegen geeft is er ook meer geld noodig; de Heere is dus door het geven van Zijn zegen zelf de rechtstreekse oorzaak, dat er meer geld moet worden opgebracht. Dit zien wij met name op het zendings-terrein. Wij geven één voorbeeld voor dit onweersprekelijk feit. Toen in 1910 de Zeeuwsche zending werd georganiseerd, stelde men de begroting op f 6 à f 7000 per jaar; het algemeen gevoelen was, dat met eenige inspanning dit bedrag wel kon worden bijeengebracht. En nu is voor 1921 de begroting reeds gestegen tot f 23000! dus meer dan driemaal zooveel.

De zegen Gods en het geld zijn dus geen tegenstellingen; wij moeten niet zeggen: aan den zegen hebben wij genoeg, en dan kunnen wij het geld wel missen! Want naarmate de zegen grooter wordt is er meer geld noodig. Ja, het geld zelf is een zegen, een gave Gods; want God maakt Zijn volk los van het geld en gewillig in het geven.

Inzake de financiële regelingen heerscht in onze kerken geen uniformiteit; ook hierin komt uit, dat wij vrije kerken zijn. In Zeeland b.v. wordt het geheele bedrag omgeslagen over de vijf classes naar billijke maastaf, en elke classis slaat haar aandeel weer om over de verschillende kerken. Het vrijwilligheidssysteem blijft echter gehandhaafd. Het verlangde bedrag wordt niet aan de classes, en ook niet aan de kerken opgelegd; maar men tracht door onderling overleg tot overeenstemming te komen, en elkander van de billijkheid van een zoodanige verdeling der lasten te overtuigen. Tot dusver heeft dit systeem uitstekende vruchten gedragen. Wel bleven sommige kerken beneden peil, maar andere kerken droegen dan vrijwillig weer meer bij dan zij eigenlijk behoefden. Om deze oorzaak worden afzonderlijke giften, zooals in de Soembazending geschiedt, zelden ontvangen. De gedachte leeft, dat elke kerk, en ieder lid der kerk geroepen is naar vermogen bij te dragen. Natuurlijk blijft weer iedere kerk vrij om op dedoor haar goedgekeurde wijze het noodige bedrag te verzamelen; sommige kerken hebben daarvoor een zendingscommissie, die de gezinnen bewerkt en door jaarlijksche contributies, giften, en opbrengst van Zendingkalender en Zendingblad tot het vereischte bedrag weet te komen; in andere kerken wordt de som kortweg uit de kerkkas genomen.

Dit systeem heeft alzoo tot grondslag de vrijwilligheid, maar de zedelijke verplichting eenerszijds, en de liefde tot God en Zijn dienst anderszijds, brengen de noodige vastheid aan; zolang daarbij het vertrouwen in de zendende kerk en de zendingsdeputaten komt, is er geen zorg.

Hiermede vellen wij natuurlijk geen oordeel, en zeker geen afkeurend oordeel over de methoden, welke men elders volgt. Elke plaats en provincie kan zelf het best beoordeelen, welke methode het meest is naar den aard der menschen en dus tot de beste resultaten brengt.

Wij achten evenwel eenige vastigheid van inkomsten toch wenschelijk, en zelfs noodzakelijk. Wat men in tegenstelling hiermede wel eens „gehoofszending” genoemd heeft, wijzen wij dan ook beslist van de hand. Zoo kunnen wij ook niet instemmen met de woorden van den zendingsdirecteur dr J. W. Gunning, als hij in zijn brochure „De financiën der zending” schrijft: „En dan wil ik met een enkel woord, maar daarom niettemin met grooten nadruk, wijzen op den zegen, die er verbonden is aan den onzekeren financiële toestand der zending. Wat gelooven is, is niet met een enkel woord te zeggen, maar het is zeker ook wel dit, dat wij zoowel ten opzichte der stoffelijke als der geestelijke belangen leven uit de hand Gods. Wat dit beteekent gevoelen wij in de zending aan den lijve. Men maakt spannende dagen door als in veertien of soms in acht dagen een belangrijke som moet worden bijeengebracht, opdat wij tegenover de velen, die wat hun stoffelijke belangen aangaat van ons afhankelijk zijn, aan onze verplichtingen zouden kunnen voldoen. Toch denk ik, hoe moeilijk en spannend ze ook zijn, geen zendingsman zulke dagen in zijn leven zou willen missen. Ze doen ons onze afhankelijkheid gevoelen, ze leeren ons klein te denken van ons zelf en groot van Gods trouw, en slemmen ons tot ootmoedigen dank.”

Wij betwisten het, dat zulk een methode alleen doet leven uit het geloof, dat is uit de hand Gods. Dit is eveneens het geval als men een vaste financiële basis voor zijn arbeid zoekt. Het schijnt ons zelfs toe, dat men eerder vrijmoedigheid mag hebben om in het geloof op Gods hulp te rekenen; wanneer men zelf eerst alles doet wat ons gegeven is te doen, dan wanneer men maar stil afwacht tot de Heere „de harten tot geven zal neigen.” Het doet ons denken aan de eenvoudige vromen, die meenen, dat een predikant dan alleen zich afhankelijk van God gevoelt, indien hij niet voor zijn preek studeert, doch alles van den „Geest” verwacht: onze vaders noemden dit een brevet voor de luiheid! Echter laat men ook bij het (ten onrechte!) als geloofssysteem aangeprezen methode, de middelen niet ongebruikt. Men moet de smeekbeden maar lezen in bladen en circulaires.

Doch wij stappen van dit punt af. Wij leven in een vrij land, en gunnen als christenen zeker elkander gaarne de vrijheid, om naar eigen inzicht

gelden voor de zending te verzamelen, zonder dat men elkander bij verschil van inzicht hard zal vallen, of zichzelf alleen het eere-diploma van „leven uit het geloof, uit Gods hand” zal toereken met voorbijgang van de anderen.

Er is een gewichtiger zaak, waarop wij de aandacht willen vestigen. Doen wij dit D.V. een volgend maal.

A. J. P.

J. D. WIELENGA.

UIT DE BUITENLANDSCHE KERKEN.

De Gereformeerde Kerken in Centraal-Europa.

II.

De Gereformeerden in Hongarije lieten niets onbeproefd om het onheil, dat zij als een dreigend gevaar voor hun kerk zagen naderen, zoo mogelijk af te wenden. Daartoe zonden zij afgevaardigden naar die landen en kerken, waarvan zij hoorden dat de belangstelling zich in daden zou openbaren. De Proff. Antal en Sebestyen, ¹⁾ die hier hadden gestudeerd en onze taal verstaan en spreken, kwamen een en andermaal tot ons, doch anderen werden naar Schotland en Amerika gezonden. De Gereformeerde Kerk van Hongarije is aangesloten bij de Presbyteriaansche Alliantie en zoo lag het voor de hand, dat zij zich ook tot die machtige Alliantie richtte, om haar tusschenkomst te verkrijgen bij de grootmachten, die samen zouden komen ter Conferentie te Parijs. Zij klopte aan geen doovemansdeur bij de Alliantie. Als gevolg van den wapenstilstand en de vredesonderhandelingen werden de Gereformeerden in Hongarije dra vervolgd en de nog al talrijke gereformeerde bevolking dreigde zeer te zullen verzwakken door de verbodsbepaling van het koninkrijk. De Alliantie had getracht om de vergadering der geallieerden te bewegen eene commissie te benoemen, die een onderzoek zoude instellen naar de toestanden in Transylvanië. Doch te vergeefs!

Maar nu door afgevaardigden uit Hongarije, door brieven en smeekbeden de hulp der Alliantie werd ingeroepen voor een lid dat zoozeer werd gedrukt en bedreigd, besloot men ter vergadering der Alliantie, Oostelijk gedeelte, in April 1920, eene Commissie te benoemen die de Gereformeerde Kerk van Hongarije zou bezoeken, opdat de Alliantie daardoor een blik zoude geven van haar medeleven met dit haar zoozeer lijdend lid. Men wist dat vertegenwoordigers van andere kerkgenootschappen hun geestverwanten in Hongarije en Zeebergen hadden bezocht en achte het nu ook de dure roeping der Alliantie zich op de hoogte te stellen van de veranderde omstandigheden, waaronder haar leden in Midden-Europa kwamen te verkeeren. Eenstemmig werd door de vergadering zooveel genoemd besloten „eene Commissie te benoemen die de Gereformeerde Kerk van Hongarije zou bezoeken, met het doel om de sympathie van de Alliantie met die Kerk in haar huidige moeilijke omstandigheden te toonen, omstandigheden die de godsdienstige vrijheid van een groot deel harer leden raakte, zoowel als de ondeelbaarheid der Kerk, alzoo om enkele inlichtingen in te winnen, noodig voor de Alliantie, om te overwegen hoe zij in dat deel van Europa de evangelische godsdienstige richting zou kunnen steunen.”

Het uitvoerend Comité in vereniging met dat van het vasteland, werd opgedragen om alles wat het aantal afgevaardigden, den tijd en de kosten raakte, nader te regelen.

Men achtte het ten slotte het meest dienstig om de Commissie uit te zenden voor de maanden Augustus—October; de Commissieleden hadden dan tevens de gelegenheid om deel te nemen aan de vergadering der Alliantie te Lausanne en aan het Congres voor Faith and Order Preliminary te Genève.

Op de vergadering der Alliantie te Lausanne trof het schier allen dat aldaar zooveel afgevaardigden uit Hongarije en Czecho-Slovakië tegenwoordig waren.

Voordat de Commissie nu uit Schotland vertrok naar het vasteland, maakte zij zooveel mogelijk studie van alles wat haar naar kon dienen om zich inzake de Kerken in Midden-Europa te oriënteren.

Een zeer omvangrijk dossier, bevattende smeekbeden en allerlei informatiën van Hongaarsche zijde ontvangen, werd ernstig bestudeerd. Talrijke samenkomsten en gesprekken werden gehouden met onderscheiden afgevaardigden uit Hongarije, die men met alle vrijmoedigheid als het ware aan een kruisverhoor onderwierp, om maar des te beter op de hoogte van zaken te komen. Eveneens werd een groep van Lutherische Slowaken ondervraagd en nauwgezette studie werd gemaakt van bepaalde geschriften hunnerzijds met inbegrip van wat Dr Seton-Watson had geschreven. Met veel zorg maakte men ook nog gebruik van de waardevolle en onpartijdige groen-boeken, samengesteld om de Britsche afgevaardigden ter Vredes-Conferentie in te lichten, onder leiding van de Historische Afdeling

¹⁾ Geza Antal, geboren te Tatan, werd in 1885 en Jeno Sebestyen, geboren te Caura, in 1907 als student te Utrecht aangeschreven.